Nasjonalforeningen
for folkehelsen

www.nasjonalforeningen.no

Helsesykepleieres erfaringer med barn i risiko for utenforskap

Utgitt: 11/2026

Utgitt av Nasjonalforeningen for folkehelsen,
Postadresse: Pb. 7139 Majorstuen, 0307 Oslo
Besøksadresse: Orcars gate 36b, 0258 Oslo
Tlf: 23 12 00 00, epost: post@nasjonalforeningen.no

Undersøkelsen er gjennomført av YouGov på vegne av
Nasjonalforeningen for folkehelsen

Kontaktpersoner:
Tone P. Torgersen, fagsjef,
tone.poulsson.torgersen@nasjonalforeningen.no
Hedda Celius Maurud, seniorrådgiver,
hema@nasjonalforeningen.no
Karoline Unnerud, politisk rådgiver,
karoline.unnerud@nasjonalforeningen.no

Illustrasjon på forside: Colourbox

Rapportens innhold

Forord	s. 4
Sammendrag	s. 6
Kort om innsamling og utvalg	s. 8
Resultater	s. 10
Vedlegg	s. 13

Foreord

Forord

Alle barn og unge skal ha gode oppvekstsvilkår, mulighet til god helse, livskvalitet og kunne vokse seg inn i et liv de kan forme etter egne ønsker og ambisjoner. Likevel vet vi at forskjeller i levekår og tilgang til støtte kan få store konsekvenser, både her og nå og senere i livet.

Nasjonalforeningen for folkehelsen arbeider for bedre folkehelse og mindre sosial ulikhet i helse. Vi skal særlig fremme helse og livskvalitet for barn og unge, uavhengig av familiens økonomiske ståsted. Det krever en offensiv folkehelsepolitikk som prioriterer forebygging og setter inn hjelp før utfordringene vokser seg store.
Helsesykepleiere møter barn og unge der de lever hverdagen sin. De har en unik mulighet til å bygge tillit, oppdage tegn på at noen strever og bidra til at hjelp settes inn tidlig.

Undersøkelsen som presenteres i denne rapporten, viser at helsesykepleierne selv oppfatter dette som en viktig del av arbeidet. Samtidig forteller de om mangel på tid og ressurser, lange ventetider og for få tilgjengelige hjelpetiltak.

Funnene viser et tydelig gap mellom å oppdage barn som står i fare for å falle utenfor, og å ha mulighet til å følge opp. Det er alvorlig. Tidlig innsats handler ikke bare om å identifisere utfordringer, men om at det må finnes tid, kompetanse og tilgjengelige tiltak når behovet blir synlig.

Kommunene har ansvar for mange av tjenestene rundt barn og unge, og mange kommuner jobber godt for å styrke laget rundt barna. Også frivilligheten har en viktig rolle og kan være en viktig samarbeidspartner for kommunen. Frivilligheten kan skape arenaer for tilhørighet, fellesskap og aktivitet. Nasjonalforeningen alene har over 400 lokallag over hele landet, og mange av disse har egne tilbud rettet mot barn og unge. Der samarbeidet mellom frivilligheten og kommunen er godt kan dette også bidra til å styrke laget rundt barna.

Denne rapporten gir oss viktig kunnskap fra de som står nærmest barna. Vi håper den kan bidra til en samtale som ikke først og fremst handler om å plassere skyld, men om hvordan tjenestene rundt barna kan jobbe sammen for å gi barna den hjelpen de trenger, når de trenger den.

Bo Gleditsch
generalsekretær
Nasjonalforeningen for folkehelsen

Sammendrag

Sammendrag

Helsesykepleiere møter barn og unge der de lever hverdagen sin. De kan derfor spille en viktig rolle i å fange opp barn som strever før problemene blir alvorlige.

En undersøkelse gjennomført av YouGov på vegne av Nasjonalforeningen for folkehelsen blant 624 helsesykepleiere viser at de selv oppfatter dette som en sentral del av jobben. 94 prosent er enige i at det å identifisere barn i utenforskap er en viktig del av arbeidet deres.

Men undersøkelsen viser samtidig et tydelig gap mellom å oppdage og å kunne handle.

- 94 % er enige i at det å identifisere barn i utenforskap er en viktig del av jobben
- 60 prosent er enige i at de har tid til å identifisere barn i risiko for utenforskap
- 69 prosent oppdager tegn på utenforskap før andre instanser.
- 85 prosent peker på mangel på ressurser som et hinder for å bidra til tidlig innsats
- 81 prosent mener arbeidet preges mer av brannslukking enn av helsefremming
- 82 prosent mener det finnes for få lavterskeltilbud og hjelpetiltak
- 78 prosent mener eksisterende tilbud har for lange ventetider

Dette tegner et bilde av en tjeneste som ofte ser at noe er galt – og gjerne også gjør det før andre instanser, men som ikke alltid har handlingsrommet eller tilbudene som trengs for å gripe inn tidlig.

Kort om innsamling og utvalg

Kort om innsamling og utvalg

Innsamlet mellom 30.1-26.2 2026, av YouGov på vegne av Nasjonalforeningen for folkehelsen.

Utvalg

N=624, mer enn 99 % kvinner. 18 av ca. 4000 er menn, så dette stemmer bra med populasjonen.

74 % jobber heltid, 22 % deltid, 2 % var ikke i arbeid, 1% svarte annet. Ingen av respondentene svarte at de var arbeidssøkende.

Arbeidssted: 66 % jobber i skolehelsetjenesten, men det var respondenter fra helsestasjon, helsestasjon for ungdom og migrasjonshelse.

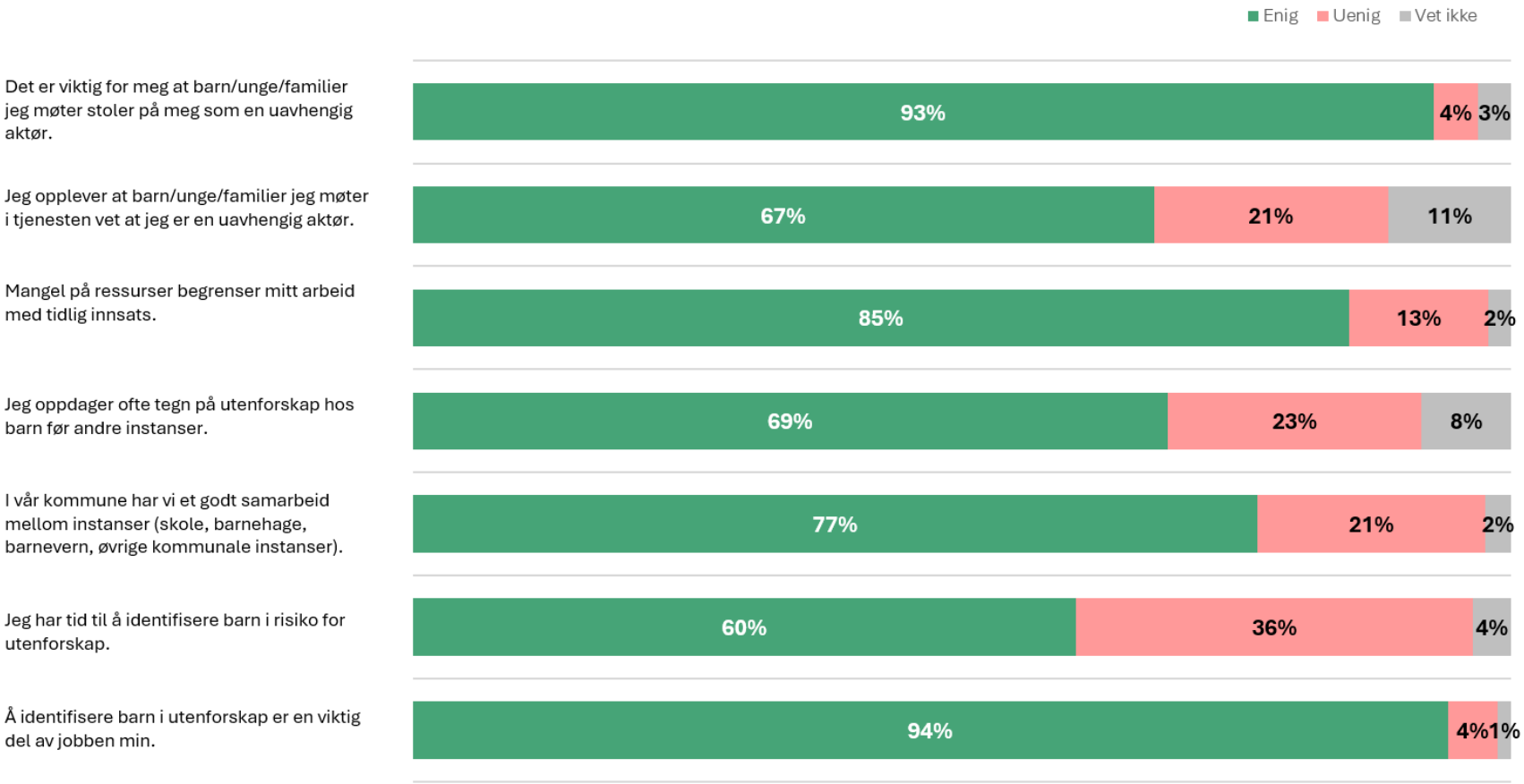
88 % var mellom 35 og 64 år, 79 % har jobbet som helsesykepleier i mer enn 6 år.

Det er var en god spredning i utvalget mellom store og små kommuner.

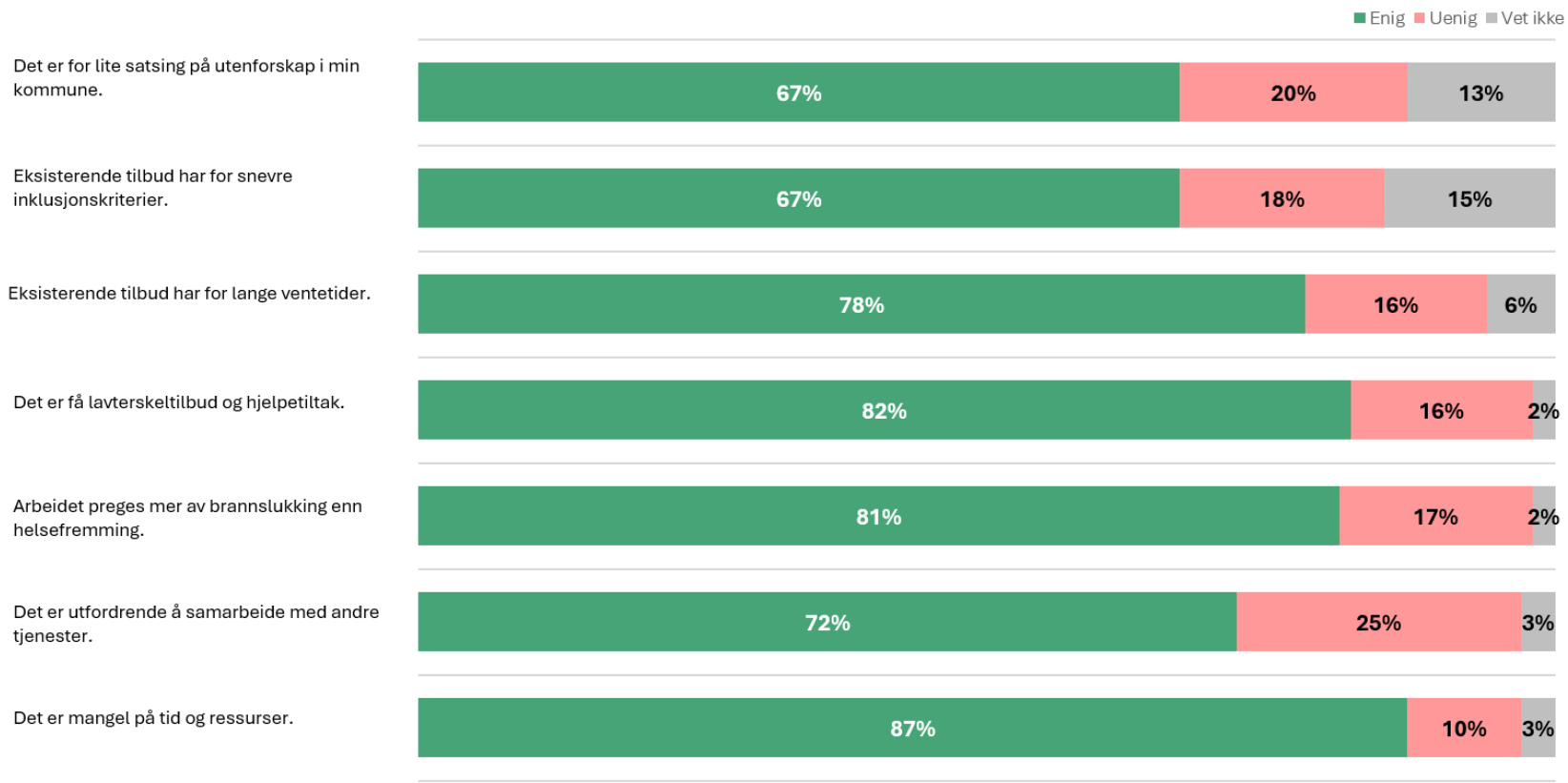
Om grafisk fremstilling av resultatene fra undersøkelsen:
Respondentene vurderte påstandene på en skala fra 1 «svært uenig» til 6 «svært enig». I figurene på side 8 og 9 er svaralternativ 1–3 gruppert som «uenig» og 4–6 som «enig». «Vet ikke» vises separat. Se vedlegg 1 for fullstendige tabeller.

Resultater

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om din jobb som helsesykepleier?

I hvilken grad opplever du at følgende påstander hindrer deg i å bidra til tidlig innsats for barn i risiko for utenforskap i din kommune?

Vedlegg 1

Vedlegg 1: fullstendige tabeller til figurer på side 8 og 9

	Base	Svært uenig [1]	Delvis uenig [2]	Litt uenig [3]	Litt enig [4]	Delvis enig [5]	Svært enig [6]	Vet ikke
Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om din jobb som helsesykepleier?								
Å identifisere barn i utenforskap er en viktig del av jobben min	624	2 %	1 %	1 %	15 %	11 %	68 %	1 %
Jeg har tid til å identifisere barn i risiko for utenforskap	624	4 %	14 %	18 %	34 %	18 %	8 %	4 %
I vår kommune har vi et godt samarbeid mellom instanser (skole, barnehage, barnevern, øvrige kommunale instanser)	624	3 %	8 %	10 %	36 %	26 %	15 %	2 %
Jeg oppdager ofte tegn på utenforskap hos barn før andre instanser	624	2 %	10 %	11 %	32 %	17 %	20 %	8 %
Mangel på ressurser begrenser mitt arbeid med tidlig innsats	624	2 %	7 %	4 %	27 %	17 %	42 %	2 %
Jeg opplever at barn/unge/familier jeg møter i tjenesten vet at jeg er en uavhengig aktør	624	2 %	8 %	12 %	29 %	18 %	20 %	11 %
Det er viktig for meg at barn/unge/familier jeg møter stoler på meg som en uavhengig aktør	624	3 %	0 %	1 %	9 %	6 %	79 %	3 %

I hvilken grad opplever du at følgende påstander hindrer deg i å bidra til tidlig innsats for barn i risiko for utenforskap i din kommune?	Base	Svært uenig [1]	Delvis uenig [2]	Litt uenig [3]	Litt enig [4]	Delvis enig [5]	Svært enig [6]	Vet ikke
Det er mangel på tid og ressurser	624	1 %	4 %	4 %	29 %	18 %	40 %	3 %
Utfordrende samarbeid med andre tjenester	624	3 %	10 %	13 %	42 %	17 %	13 %	3 %
Arbeidet preges mer av brannslukking enn helsefremming	624	2 %	7 %	8 %	26 %	17 %	38 %	2 %
Det er for få lavterskeltilbud og hjelpetiltak	624	1 %	7 %	7 %	25 %	17 %	41 %	2 %
Eksisterende tilbud har for lange ventetider	624	2 %	5 %	8 %	29 %	15 %	35 %	6 %
Eksisterende tilbud har for snevre inklusjonskriterier	624	2 %	4 %	11 %	32 %	14 %	21 %	15 %
Det er for lite satsing på utenforskap i min kommune	624	2 %	6 %	13 %	33 %	16 %	17 %	13 %

Nasjonalforeningen
for folkehelsen